

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 267/2015-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Alojzom Baránikom, Gröslingová 2478/4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 47 Cpr 11/2012 a jeho rozsudkom z 20. mája 2013, postupom Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 9 CoPr 7/2013 a jeho rozsudkom z 13. februára 2014, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 298/2014 a jeho uznesením z 28. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „žalobkyňa“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 47 Cpr 11/2012 a jeho rozsudkom z 20. mája 2013, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 9 CoPr 7/2013 a jeho rozsudkom z 13. februára 2014, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 298/2014 a jeho uznesením z 28. januára 2015.

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že *„Sťažovateľka bola účastníkom konania vedeného na Okresnom súde... v procesnom postavení žalobcu. Predmetom konania bolo určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru... danej jej žalovaným... z dôvodu nadbytočnosti v dôsledku organizačných zmien a náhrady z neplatného skončenia pracovného pomeru...“*. Okresný súd rozsudkom z 20. mája 2013 *„zamietol žalobu sťažovateľky a zaviazal ju k zaplateniu trov právneho zastúpenia právnomu zástupcovi žalovaného“*. Proti tomuto rozsudku v časti týkajúcej sa trov právneho zastúpenia podal odvolanie žalovaný a sťažovateľka v celom jeho rozsahu. Krajský súd rozsudkom z 13. februára 2014 prvostupňový rozsudok vo veci samej potvrdil a v časti výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu tohto konania a trov právneho zastúpenia v sume prevyšujúcej prvostupňové rozhodnutie. Odvolací rozsudok napadla sťažovateľka dovolaním, ktoré najvyšší súd uznesením z 28. januára 2015 odmietol.

3. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd sa v priebehu konania jej námietkami dôsledne nezaoberal, *„ani k nim nijak neprihliadol, pričom súčasné svoje úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil... riadne neodôvodnil“*, a krajský súd *„ako neodôvodnené označil všetky námietky sťažovateľky, teda i tie, ktoré boli namietané proti zmätočnosti a arbitrárnosti rozhodnutia... Pritom ale neuviedol, z akých dôvodov dospel k takému záveru.“* Najvyššiemu súdu sťažovateľka vytýka nedostatočné odôvodnenie jeho rozhodnutia, ktoré je *„v tomto smere nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože vyvodzuje výlučne všeobecné a formalistické závery“*. Navyše sa najvyšší súd vo svojom rozhodnutí *„nevysporiadal ani s ustálenou judikatúrou súdov rozhodujúcich v obdobných veciach, na ktoré sťažovateľka... v dovolaní poukázala“*.

4. Podľa názoru sťažovateľky *„závery okresného súdu, krajského súdu aj najvyššieho súdu sú... zjavne neodôvodnené a arbitrárne a z ústavného hľadiska neudržateľné, pretože porušujú základné práva sťažovateľky“*.

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Okresného súdu..., sp. zn. 47 Cpr 11/2012, zo dňa 20.5.2013, rozsudkom Krajského súdu..., sp. zn. 9 CoPr 7/2013, zo dňa 13.2.2014 a uznesením Najvyššieho súdu..., sp. zn. 7 Cdo 298/2014, zo dňa 28.1.2015 porušené boli.

2. Rozsudok Okresného súdu..., zo dňa 20.5.2013, rozsudok Krajského súdu..., zo dňa 13.2.2014 a uznesenie Najvyššieho súdu..., zo dňa 28.1.2015 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu... na ďalšie konanie.

3. Okresný súd..., Krajský súd... a Najvyšší súd... sú povinní zaplatiť sťažovateľke sumu 8 000 € ako primerané finančné zadosťučinenie...

4. Okresný súd..., Krajský súd... a Najvyšší súd... sú povinní nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 355,73 €..“

6. Sťažovateľka ako dôkazový materiál k sťažnosti pripojila rozsudok okresného súdu č. k. 47 Cpr 11/2012-594 z 20. mája 2013, rozsudok krajského súdu č. k. 9 CoPr 7/2013-671 z 13. februára 2014 a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 298/2014 z 28. januára 2015.

II.

7. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Sťažovateľka sa domáhala toho, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označenými rozhodnutiami uvedených všeobecných súdov.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 264/2011).

II.A

11. Sťažovateľka v bode 1 petitu sťažnosti (bod 5) žiadala vyslovenie porušenia označených práv *rozsudkom* okresného súdu sp. zn. 47 Cpr 11/2012 z 20. mája 2013, ktorým bola zamietnutá jej žaloba o určenie neplatnosti výpovede a náhrady z neplatného skončenia pracovného pomeru. Rozsudok okresného súdu z 20. mája 2013 napadla sťažovateľka odvolaním, ktorému krajský súd nevyhovel a rozsudkom sp. zn. 9 CoPr 7/2013 z 13. februára 2014 potvrdil prvostupňové rozhodnutie (pozri bod 2).

12. Ústavný súd sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy), keďže proti rozsudku okresného súdu bolo možné podať odvolanie, o ktorom v okolnostiach posudzovanej veci aj rozhodol odvolací súd rozsudkom z 13. februára 2014 (pozri bod 2).

II.B

13. Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti predovšetkým domáhala vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 28. januára 2015, ktorým dovolanie sťažovateľky ako neprípustné odmietol „*podľa § 243b ods. 5. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný*“.

14. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu vrátane práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny), ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci

v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“).

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07, I. ÚS 421/2012). Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 252/2012).

16. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

17. Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku (odvolania či dovolania) uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V takom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného odvolania či dovolania vôbec boli naplnené.

18. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

19. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej.

Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

20. Ústavný súd z tohto hľadiska (body 18 a 19) preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 298/2014 z 28. januára 2015, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol dovtedajší priebeh a výsledky konania na okresnom súde a krajskom súde, ako aj dovoláciu argumentáciu sťažovateľky a vyjadrenie žalovaného k dovolaniu: *„Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa a navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť na nové prejednanie a rozhodnutie. Dovolanie odôvodnila tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p. a to tým, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. Namietala, že rozsudkom odvolacieho súdu ako aj rozsudkom súdu prvého stupňa jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to najmä tým, že odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením uvedeného rozhodnutia súdu prvého stupňa bez toho, aby sa riadne zaoberal zásadnými námietkami uvedenými žalobkyňou v jej odvolaní, ktoré smerovalo práve proti odôvodneniu rozhodnutia súdu prvého stupňa a v ňom uvedenej argumentácii. Prípustnosť dovolania vidí žalobkyňa v tom, že odvolací súd a súd prvého stupňa sa vo svojom rozsudku nedostatočne vysporiadali so vznesenou námietkou žalobkyne vo vzťahu k odôvodneniu splnenia tzv. ponukovej povinnosti zo strany žalovaného. Odvolací súd sa podľa žalobkyne vôbec nevysporiadal s pochybeniami súdu prvého stupňa, na ktoré opakovane poukazovala, rovnako sa konajúce súdy podľa jej tvrdení nedostatočne vysporiadali so vznesenou námietkou týkajúcou sa konania žalovaného v rozpore s dobrými mravmi a súd prvého stupňa nevykonal všetky zásadné (relevantné) dôkazy, ktoré žalobkyňa*

9

v konaní opakovane navrhovala vykonať a odvolací súd ako aj súd prvého stupňa túto skutočnosť riadnym spôsobom neodôvodnili. Zároveň podľa žalobkyne odvolací súd nesprávne určil odmenu za úkon právnej služby.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť a žalobkyňu zaviazať na náhradu trov dovolacieho konania.“

Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr,

i tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ odvolací súd rozhodol rozsudkom, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) alebo potvrdzujúci rozsudok, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Bez ohľadu na to, či odvolací súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti jeho rozhodnutiu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd, vymenovaných v písmenách a/ a g/ tohto ustanovenia (ide o nedostatky v právomoci súdu, v spôsobilosti byť účastníkom konania, v riadnom zastúpení procesne nespôsobilého účastníka, zákonom predpísaného spôsobu začatia konania, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého

konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolanie žalobkyne smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu ako celku, t. j. proti výroku, ktorým odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a v časti náhrady trov konania zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému náhradu trov konania a trovy právneho zastúpenia v sume 3.825,39 € na účet právneho zástupcu žalovaného.

Dovolanie, ktoré smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia. Tento svoj charakter uznesenia nestráca, i keď rozhodnutie o trovách s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do rozsudku pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ teda ide o túto časť rozhodnutia odvolacieho súdu, prípustnosť dovolania treba posudzovať

podľa § 239 O.s.p. (porovnaj k tomu ustálenú súdnu prax, napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 283/2005, ako bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 51/2006).

*Ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. vymedzujú prípady, v ktorých je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, pričom však podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením. Dovolanie žalobkyne v časti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, smeruje teda proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, u ktorého je dovolanie uvedeným ustanovením *expressis verbis* (výslovne) vylúčené.*

Pre časť dovolaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., lebo dovolanie nesmeruje proti /zmeňujúcemu rozsudku, odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu (ktorý v tejto

veci doposiaľ nerozhodoval, a preto ani nevyslovil právny názor), dovolanie síce smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého však odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, i keď ide o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku tohto však nedošlo k vysloveniu neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 4 a 3 O.s.p. So zreteľom na to by dovolanie v tejto

asti bolo prípustné, len ak by napadnuté rozhodnutie bolo vydané v konaní postihnutom závažnou procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p.

Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie nie je podľa § 238 ani § 129 O.s.p. prípustné.

Vzhľadom na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal predovšetkým otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. (t. j. ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Žalobkyňa existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Vychádzajúc z obsahu dovolania a v ňom vytýkaných nedostatkov a nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia, odvolací súd sa osobitne zameril na skúmanie otázky,

či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možností konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. ako dôvodom zakladajúceho prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je pritom významný subjektívny názor dovolateľa, že v konaní k takejto procesnej vade došlo, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou postihnuté.

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (pozri IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) vyslovil že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie (

I. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne, zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07).

Dovolací súd ďalej uvádza, že v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých

dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) - porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

V preskúmvanej veci, podľa názoru dovolacieho súdu, odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu spĺňa požiadavky kladené na riadne odôvodnenie rozsudku v citovanom ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p.

So zreteľom na obsah dovolania žalobkyne, ktorá uviedla, že v konaní došlo k inej vade, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), je nutné v danom prípade zdôrazniť, že ak je dovolanie neprípustné podľa § 238 O.s.p., dovolací súd sa nemôže zaoberať vadami vychádzajúcimi z dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. V zmysle ust. § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2

písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého stupňa a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Zároveň je potrebné osobitne uviesť, že § 237 O.s.p. spája prípustnosť dovolania výlučne len so závažnými procesnými vadami, a s výhradne tými, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymedzené v § 237 O.s.p.) a tiež iné nesprávnosti než sú vady postupu súdu v konaní (napríklad nesprávností, ku ktorým došlo v rámci právneho posudzovania veci), nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je síce prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nemôže založiť. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. I keby teda tvrdenia žalobkyne boli opodstatnené (dovolací súd sa nimi z tohto hľadiska nezaoberal), ňou uvádzané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia (výroku), nezakladali by ale prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil na zistený skutkový stav správny právny predpis a či ho aj správne aplikoval, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné. O takýto prípad ale v tejto veci nejde. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (R 43/2003).

Vzhľadom na uvedené obmedzilo sa dovolacie konanie iba na fázu zisťovania podmienok prípustnosti dovolania a nemohlo pokročiť do ďalšej fázy, t. j. preskúmania vecnej správnotí napadnutého rozsudku, ktorú nesprávnot' dovolaním žalobkyňa namieta.

Keďže prípustnot' dovolania v danom prípade nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 ani § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší sud Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutou časťou rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska jej vecnej správnoti.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). V dovolacom konaní žalovanému vznikli trovy v súvislosti s odmenou za právne služby poskytnuté advokátom. Dovolací súd mu priznal odmenu za jeden úkon právnej služby, a to písomné vyjadrenie k dovolaniu žalobkyne (340,96 €) spolu s režijným paušálom (8,04 €) v sume 349,- € v zmysle ustanovenia § 10 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 1 písm. a/, § 13 ods. 3 a 4 vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov...»

21. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmavania napadnutého výroku odvolacieho súdu, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s normami občianskeho súdneho konania, ak odmietol dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu „podľa § 243 ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.“ ako neprípustné. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 298/2014 z 28. januára 2015 obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

22. Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 9 CoPr 7/2013 a jeho rozsudkom z 13. februára 2014, ktorým prvostupňový rozsudok vo veci samej potvrdil (pozri bod 2). Ústavný súd sa preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal aj tvrdením sťažovateľky o porušení označených práv predmetným rozhodnutím krajského súdu.

24. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

25. Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94,

II. ÚS 3/97, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na spravodlivé súdne konanie stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

26. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

27. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04, I. ÚS 200/2012, I. ÚS 31/2013) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

28. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

29. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

30. Po odmietnutí sťažovateľkinej sťažnosti ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jej ostatnými návrhmi, t. j. návrhom na zrušenie označených rozhodnutí menovaných všeobecných súdov, priznaním jej náhrady trov konania a primeraného finančného zadosťučinenia (bod 5).

31. Nad rámec už uvedeného ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka v podanej sťažnosti neuviedla žiadnu ústavne významnú argumentáciu o porušení ústavy (dohovoru), iba v podstate pokračovala v podávaní opravných prostriedkov bez ústavnej relevancie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2015